

Sygn. akt **IC 61/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kurylek
Protokolant:	sekretarz sądowy Monika Kowalczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. w Warszawie na rozprawie sprawy

z powództwa (...) **Sp. z o. o. z siedzibą w W.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)**

o odszkodowanie

I oddała powództwo,

II zasądza od powoda (...) Sp. z o. o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **IC 61/13**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 stycznia 2013 r., skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę (...), powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagał się zasądzenia na swoją łącznej kwoty 2.366.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 15. dnia po dacie doręczenia pozwu Skarbowi Państwa do dnia zapłaty, a także zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych prawem (pozew – k. 2-28).

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia twierdząc, że ostateczną decyzją była decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. wydana w dniu 3 kwietnia 2003 r. (znak (...)), gdyż ta decyzja jest decyzją ostateczną w rozumieniu art. 160 § 6 k.p.a. Ponadto wskazał, że strona powodowa nie wykazała związku przyczynowego pomiędzy działaniem organu administracji publicznej a poniesioną szkodą (odpowiedź na pozew – k. 164-173).

W dalszym toku postępowania stanowisko stron nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dawna nieruchomość (...) położona przy ul. (...) oznaczona nr hip. „K. w Dobrach W. i C. Nr (...)”, rejestr hip. (...), o łącznej powierzchni 3.220,26 m^{((2))} stanowiła współwłasność J. B., M. W. (1) i W. W. (1) w częściach równych. W

dziale II wykazu w łamie zastrzeżenia znajdowały się wzmianki z wniosku z dnia 26 marca 1948 r. o dokonanie wpisu prawa własności 1/3 niepodzielnej części nieruchomości objętej księgą hipoteczną pod nazwą „K. w Dobrach W. i C. Nr (...)” na rzecz Z. W. (1) oraz J. z M. Ś. w częściach równych niepodzielnie – z nabycia od W. W. (1) na mocy aktu zdanego dnia 20 marca 1948 r. za Rep. Nr (...) przed J. S. (1) notariuszem w W., a także wniosku z dnia 14 lutego 1949 r. o dokonanie wpisu prawa własności 2/3 niepodzielnych części nieruchomości objętej księgą hipoteczną „K. w Dobrach W. i C. Nr (...)” na rzecz Z. W. (1) oraz J. z M. Ś. w częściach równych niepodzielnie – z nabycia od W. W. (2), M. W. (2) i T. B., spadkobierców M. W. (1) i J. B., na mocy aktu zdanego dnia 11 lutego 1949 r. za Rep. Nr (...) przed J. S. (1) notariuszem w W. (zaświadczenie – k. 60-63).

Obecnie przedmiotowa nieruchomość stanowi część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 104 m², część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 108 m², część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 486 m², część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 1 m², część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 25 m², część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 535 m², część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 1.944 m² oraz część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 28 m² (mapa sytuacyjna – k. 64).

S. W. (1) zmarła w dniu 1 lutego 1973 r. Spadek po niej na podstawie ustawy nabyli mąż Z. W. (2) w 1/4 części i dzieci A. S., A. W., M. W. (3), B. W. po 3/16 części spadku każde z nich (postanowienie – k. 68).

Z. W. (1) zmarł w dniu 2 sierpnia 1978 r. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli żona J. W. w 1/2 części, bratankowie W. W. (3), Z. W. (2) i S. W. (2) po 1/18 części, siostrzenica J. D. w 1/6 części, siostrzeńcy Z. K. i L. K. po 1/8 części oraz B. Ł. i J. S. (2) po 1/36 części (postanowienie – k. 65).

K. K. zmarła w dniu 24 lutego 1986 r. Spadek po niej na podstawie ustawy nabyli mąż Z. K. i syn B. K. w 1/2 części spadku każdy z nich (postanowienie – k. 70).

S. W. (2) zmarła w dniu 15 czerwca 1986 r. Spadek po niej na podstawie ustawy nabyli bracia W. W. (3) i Z. W. (2) w częściach równych po 1/2 części każdy z nich (postanowienie – k. 67).

L. K. zmarł w dniu 1 września 1990 r. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyły żona N. K. i córka J. Z. po 1/2 części spadku każda z nich (postanowienie – k. 69).

Z. W. (2) zmarł w dniu 26 lutego 1992 r. Spadek po nim na podstawie testamentu z dnia 18 grudnia 1991 r., otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w W. dnia 2 lipca 1993 r., nabył syn A. W. w całości (postanowienie – k. 68).

N. K. zmarła w dniu 18 lipca 1993 r. Spadek po niej na podstawie ustawy nabyła córka J. Z. w całości (postanowienie – k. 69).

Z. K. zmarł w dniu 24 sierpnia 1995 r. Spadek po nim na podstawie testamentu notarialnego z dnia 27 lutego 1987 r. nabył syn B. K. w całości (postanowienie – k. 70).

J. W. zmarła w dniu 8 lipca 2003 r. Spadek po niej na podstawie testamentu zwykłego z dnia 8 kwietnia 1998 r., otwartego i ogłoszonego w dniu 18 sierpnia 2004 r. w sprawie I Ns 1037/03, nabył w całości P. M. (postanowienie – k. 66).

W dniu 29 września 2006 r. pomiędzy B. K., M. M. (działającą w imieniu i na rzecz J. Z.), W. W. (3), B. B., A. W., J. S. (2) (działającym w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz siostry B. Ł.) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarta została warunkowa umowa sprzedaży (umowa sprzedaży pod warunkiem – k. 71-75; potwierdzenie czynności notarialnej – k. 211-212v.; protokół – k. 200-202; zaświadczenie – k. 203-203v.; k. 204-204v.; k. 205-205v.; k. 206-206v.; k. 207-207v.; k. 208-208v.; k. 209-209v.; k. 210-210v.). Strony przedmiotowej umowy postanowiły, że kupujący kupuje od sprzedających przysługujące im udziały w prawie przysługującym (żądanie wydania decyzji o ustanowieniu na ich rzecz prawa użytkowania wieczystego lub odszkodowania za nieruchomość położoną w K. na dobrach W. i C. nr (...) na terenie m. W., w której skład wchodzi obecnie części działek (...), (...), (...),

(...), (...), (...) oraz (...) z obrębu (...), jeżeli ustanowienie użytkowania wieczystego okaże się niemożliwe), wynikającym z dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm.), a sprzedający przysługujące im udziały w prawie przyszłym kupującemu sprzedaje:

- B. K. udział wynoszący 2/72 części za cenę w kwocie 33.333,30 zł,
- J. Z. udział wynoszący 2/72 części za cenę w kwocie 33.333,30 zł,
- W. W. (3) udział wynoszący 3/72 części za cenę w kwocie 49.999,95 zł,
- B. B. udział wynoszący 6/72 części za cenę w kwocie 100.000 zł,
- A. W. udział wynoszący 3/72 części za cenę w kwocie 49.999,95 zł,
- J. S. (2), działający w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz B. Ł., udział wynoszący łącznie 2/72 części za cenę w kwocie 33.333,33 zł, czyli po 16.666,65 zł każdy z udziałów (§ 2 ust. 1 umowy).

W dniu 4 grudnia 2007 r. pomiędzy P. M. a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarta została warunkowa umowa sprzedaży (warunkowa umowa sprzedaży i pełnomocnictwo – k. 76-81v.). Strony przedmiotowej umowy oświadczyły, że pod warunkiem wydania pisma Urzędu Skarbowego (dokumentu, o którym mowa w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn; t. jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514 ze zm.) sprzedający sprzedaje kupującemu, a kupujący kupuje od sprzedającego wynoszący 74% udział w prawie przyszłym (żądanie wydania decyzji o ustanowieniu na jego rzecz prawa użytkowania wieczystego albo odszkodowania za grunt wchodzący w skład zabudowanej nieruchomości pod nazwą „K. w dobrach W. i C. (...)” położonej na terenie m. W. przy ul. (...), (...) i (...), oznaczonej nr rejestru hipotecznego (...), jeżeli ustanowienie użytkowania wieczystego okaże się niemożliwe) przysługującym sprzedającemu (§ 2 ust. 1 umowy).

W dniu 29 lipca 2011 r. pomiędzy R. K., działającym jako pełnomocnik w imieniu P. M., a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarta została umowa sprzedaży (umowa sprzedaży – k. 82-88). Przedstawiciel w imieniu stron oświadczył, że przedmiotową umowę sprzedaży strony zawierają w wykonaniu zobowiązania z przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 10 marca 2006 r., a następnie oświadczył, że sprzedający sprzedaje kupującemu, a kupujący kupuje od sprzedającego wynoszący 1% udział w prawie przyszłym (żądanie wydania decyzji o ustanowieniu na jego rzecz prawa użytkowania wieczystego albo odszkodowania za grunt wchodzący w skład zabudowanej nieruchomości pod nazwą „K. w dobrach W. i C. (...)” położonej na terenie m. W. przy ul. (...), (...) i (...), oznaczonej nr rejestru hipotecznego (...), jeżeli ustanowienie użytkowania wieczystego okaże się niemożliwe) przysługujący sprzedającemu za cenę w kwocie 12.000 zł (§ 2 ust. 1 umowy).

W dniu 14 lutego 1949 r. J. Ś. i Z. W. (1), zgodnie z art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. Warszawy, wnieśli do Wydziału Polityki Budowlanej Zarządu Miejskiego w m. W. o przyznanie im za czynszem symbolicznym prawa własności czasowej do terenu nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), nr hip. (...) (pismo – k. 36).

Decyzją z dnia 30 kwietnia 1970 r. Nr (...) Prezydium Rady Narodowej m. W. – Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, po rozpoznaniu wniosku o przyznanie prawa własności czasowej, odmówił ustanowienia wieczystego użytkowania Z. W. (1) i J. Ś. do gruntu nieruchomości (...), położonej przy ul. (...), nr hip. „K. w Dobrach W. i C. Nr (...)”, rejestr hip. (...), wynoszącej 3.239,34 m⁽⁽²⁾⁾ i jednocześnie stwierdził zgodnie z art. 8 dekretu, że wszystkie budynki znajdujące się na powyższym gruncie przeszły na własność Państwa (decyzja – k. 37-38).

Decyzją z dnia 3 kwietnia 2003 r. w sprawie (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., po rozpatrzeniu wniosku P. M., działającego w imieniu J. W., o stwierdzenie nieważności decyzji Prezydium Rady Narodowej m. W. Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z dnia 30 kwietnia 1970 r. nr (...), orzekł nieważność decyzji Prezydium

Rady Narodowej m. W. Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z dnia 30 kwietnia 1970 r. nr (...) w takim zakresie, w jakim ww. orzeczenie dotyczy gruntu stanowiącego obecnie własność komunalną (decyzja – k. 39-42).

Decyzją z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., po rozpatrzeniu wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W. o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 3 kwietnia 2003 r. w sprawie (...), utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję (decyzja – k. 43-45).

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie I SA 2290/03 Wojewódzki Sąd Administracyjny w W., po rozpoznaniu sprawy ze skargi Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie (...) w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej, uchylił zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 3 kwietnia 2003 r. w sprawie (...) oraz stwierdził, że zaskarżona decyzja nie podlega wykonaniu (wyrok – k. 46-51).

Decyzją z dnia 1 lutego 2008 r. w sprawie (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., po rozpatrzeniu wniosku P. M. o stwierdzenie nieważności decyzji Prezydium Rady Narodowej m. W. Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z dnia 30 kwietnia 1970 r. nr (...), stwierdził nieważność zaskarżonej decyzji w części dotyczącej gruntu wchodzącego obecnie w skład działek o numerach ewidencyjnych (...) oraz odmówił stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w części dotyczącej gruntu wchodzącego obecnie w skład działki o numerze ewidencyjnym (...) (decyzja – k. 52-56). Przedmiotowa decyzja doręczona została pełnomocnikowi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 15 lutego 2008 r. (zaświadczenie – k. 113).

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., po rozpatrzeniu wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej (...) o ponowne rozpoznanie sprawy rozstrzygniętej decyzją (...) nr (...) z dnia 1 lutego 2008 r., stwierdzającej nieważności decyzji Prezydium Rady Narodowej m. W. z dnia 30 kwietnia 1970 r. Nr (...), utrzymał w mocy decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w sprawie (...) z dnia 1 lutego 2008 r. (decyzja – k. 57-59). Przedmiotowa decyzja doręczona została pełnomocnikowi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 28 sierpnia 2008 r. (zaświadczenie – k. 114).

Decyzją z dnia 2 lutego 2012 r. Nr (...) Prezydent m. W., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 14 lutego 1949 r. złożonego przez J. Ś. i Z. W. (1) o ustanowienie prawa własności czasowej (obecnie użytkowania wieczystego) do gruntu położonego w W. przy ul. (...), oznaczonej nr hip. „K. w Dobrach W. i C.” Nr (...), ustanowił na lat 99 prawo użytkowania wieczystego do niezabudowanego gruntu o powierzchni 1.944 m⁽⁽²⁾⁾, oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) z obrębu (...), położonego w W. przy ul. (...), na rzecz spółki pod firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (decyzja – k. 89-94).

Decyzją z dnia 9 lipca 2012 r. Nr (...) Prezydent m. W., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 14 lutego 1949 r. złożonego przez J. Ś. i Z. W. (1) o ustanowienie prawa własności czasowej (obecnie użytkowania wieczystego) do gruntu położonego w W. przy ul. (...), oznaczonej nr hip. „K. w Dobrach W. i C.” Nr (...), odmówił spółce pod firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. ustanowienia prawa użytkowania wieczystego gruntu (dawnej własności czasowej) nieruchomości hipotecznej „K. w Dobrach W. i C.” Nr (...) aktualnie włączonego w granice działek nr ew. (...), (...), (...), (...), (...), (...) z obrębu (...) stanowiących własność m. W. (decyzja – k. 95-105).

Wnioskiem z dnia 28 lutego 2011 r. P. M. i (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., skierowanym do Sądu Rejonowego dla (...) w Warszawie, domagali się zawarcia ugody, której przedmiotem będzie zapłata przez Skarb Państwa – Wojewodę (...) solidarnie na rzecz P. M. i (...) Sp. z o.o. odszkodowania za szkodę rzeczywistą w wysokości 8.000.000 zł za wydanie przez Prezydium Rady Narodowej m. W. decyzji dnia 30 kwietnia 1970 r. (Nr (...)), której nieważność została stwierdzona na podstawie decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 18 sierpnia 2008 r. ((...)) z odsetkami od daty zgłoszenia roszczenia we wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, w zamian za zrzeczenia się przez wzywających wobec Skarbu Państwa – Wojewody (...) wszelkich innych roszczeń dotyczących szkody wynikającej z decyzji Prezydium Rady Narodowej m. W. decyzji dnia 30 kwietnia 1970 r. (Nr (...)), której nieważność została stwierdzona na podstawie decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia

18 sierpnia 2008 r. (...), w szczególności roszczeń z tytułu utraconych korzyści (wniosek – k. 1-6 akt sprawy I Co 670/11). Do zawarcia ugody jednak nie doszło (protokół z rozprawy – k. 27-28 akt sprawy I Co 670/11).

Powyższy stan faktyczny został przez Sąd ustalony przede wszystkim na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy, a także dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy I Co 670/11. Sąd uznał dowody z dokumentów za wiarygodne, albowiem ich autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu. Dowody zaś z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych oraz orzeczeń sądów, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i jako takie podlegało oddaleniu w całości.

Na wstępie wskazać należy, iż podstawę prawną dochodzonego przez stronę powodową roszczenia stanowił przepis art. 160 § 1 k.p.a. Zgodnie z jego brzmieniem stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji służy roszczenie o odszkodowanie, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Przepis ten został uchylony przez art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692), ale mimo zmiany regulacji i uchylenia przepisu art. 160 k.p.a., zgodnie z brzmieniem art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., miał on zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, gdyż do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem jej wejścia w życie, stosuje się przepisy dotychczasowe w brzmieniu obowiązującym do dnia jej wejścia w życie.

Zdarzenie skutkujące powstaniem szkody w przedmiotowej sprawie miało miejsce przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., a zdarzeniem tym była decyzja Prezydium Rady Narodowej m. W. – Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z dnia 30 kwietnia 1970 r. Nr (...) odmawiająca ustanowienia wieczystego użytkownika Z. W. (1) i J. Ś. do gruntu nieruchomości (...), położonej przy ul. (...), nr hip. „K. w Dobrach W. i C. Nr (...)”, rejestr hip. (...), wynoszącej 3.239,34 m⁽⁽²⁾⁾, a nadto stwierdzająca, że wszystkie budynki znajdujące się na powyższym gruncie przeszły na własność Państwa. Nieważność przedmiotowej decyzji została ostatecznie stwierdzona decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 1 lutego 2008 r. w sprawie (...), albowiem uprzednio wydane decyzje Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie (...) oraz poprzedzająca ją decyzja z dnia 3 kwietnia 2003 r. w sprawie (...) zostały mocą wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie I SA 2290/03 uchylone.

Zgodnie z treścią art. 160 § 1 k.p.a. – w brzmieniu przed jego uchyleniem – stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. W myśl § 2 cytowanego przepisu do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu. Stosownie do jego § 3 odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1, chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności. Przepis § 6 tego artykułu stanowił, że roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 k.p.a., że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a.

W ocenie Sądu zatem w pierwszej kolejności należało ocenić zasadność podniesionego przez pozwaną Skarb Państwa – Wojewodę (...) zarzutu przedawnienia roszczenia. Mając na uwadze powyższe uregulowania, analizie poddano zgłoszony zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem w oparciu właśnie o treść przepisu art. 160 § 6 k.p.a.

Roszczenie powoda, polegające na żądaniu zapłaty odszkodowania, miało charakter majątkowy, podlegało ono zatem przepisom określającym skutki upływu czasu dla roszczeń tego rodzaju (art. 117 i nast. k.c.). Zasadniczym rezultatem upływu czasu jest przedawnienie, którego istota polega na tym, że roszczenie traci cechę zaskarżalności, a ten, przeciwko komu ono przysługuje może się uchylić od jego zaspokojenia. Skorzystanie przez pozwanego z takiego uprawnienia uniemożliwia zasądzenie świadczenia i jego przymusową egzekucję. Zgodnie z treścią art. 118 k.c. termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, natomiast dla roszczeń okresowych oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej trzy lata. Przepis ten, określający ogólne terminy przedawnienia, znajduje zastosowanie tylko wtedy, gdy inny przepis, w stosunku do niego szczególny, nie stanowi inaczej, tj. gdy nie określa innego terminu, z upływem którego roszczenie ulega przedawnieniu. Przywołany powyżej przepis art. 160 § 6 k.p.a. stanowi właśnie *lex specialis* w stosunku do przepisów k.c. regulujących problematykę przedawnienia roszczeń determinując trzyletni termin przedawnienia roszczenia opartego na jego treści liczony od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 k.p.a., że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a.

Pojęcie decyzji ostatecznej zdefiniowane zostało w przepisie art. 16 § 1 zd. 1 k.p.a., przy czym zważywszy na aspekt intertemporalny, należało wziąć pod uwagę treść przywołanej normy z daty wydania decyzji z dnia 1 lutego 2008 r. Uwaga ta jest niezbędna, gdyż znajduje swoją doniosłość na gruncie niniejszej sprawy, albowiem w przeciwieństwie do aktualnego brzmienia przepisu art. 16 k.p.a., ustalonego przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 18) zmieniającej ustawę Kodeks postępowania administracyjnego z dniem 11 kwietnia 2011 r., zgodnie z którym ostatecznymi są decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, brzmienie tegoż przepisu w dacie wydania decyzji z dnia 1 lutego 2008 r. w istotny sposób zawężyło definicję pojęcia decyzji ostatecznej. Mianowicie za takowe ustawodawca traktował jedynie decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji.

Wszelkie formy wykładni prawnej przemawiają za odrzuceniem koncepcji prezentowanej przez stronę powodową, iż początek biegu przedawnienia jej roszczeń winien być wiązany z wydaniem innej, późniejszej decyzji ostatecznej, a mianowicie decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie (...), utrzymującej w mocy decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w sprawie (...) z dnia 1 lutego 2008 r.

Wykładnia literalna przepisu art. 160 § 6 k.p.a. jest jednoznaczna. Ustawodawca wiąże w wymienionym przepisie skutek w postaci przedawnienia roszczenia odszkodowawczego od upływu trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1. Taką decyzją w rozpatrywanej sprawie była decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 1 lutego 2008 r., a nie przywołana decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 18 sierpnia 2008 r. Zważyć należy, iż decyzja z dnia 18 sierpnia 2008 r. nie stwierdzała żadnej nieważności innego aktu administracyjnego, lecz odnosiła się wprost do wcześniejszej decyzji wydanej przez ten sam organ, stanowiąc, że wcześniejsza decyzja utrzymana zostaje w mocy. Już zatem względy natury logiczno-językowej wykluczały traktowanie przedmiotowej decyzji jako tej, o której mowa w przepisie art. 160 § 6 k.p.a.

Podobnie sama redakcja przepisu art. 16 § 1 zd. 1 k.p.a., zmienna w funkcji czasu (kwestia ta została opisana powyżej), przemawiała za odrzuceniem koncepcji powoda. Skoro dopiero na skutek zmiany brzmienia tegoż przepisu przez ustawę z dnia 3 grudnia 2010 r. z mocą od dnia 11 kwietnia 2011 r. za ostateczne decyzje traktuje się obok decyzji, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji, także te od których nie przysługuje w takim toku wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, to nie sposób odnosić tej „poszerzonej” definicji do stanów zaistniałych w dacie, gdy analizowany przepis przymiot ostateczności odnosił jedynie do pierwszej z wymienionych kategorii decyzji (decyzji, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji).

Powyższe względy przemawiały zatem za przyjęciem do dalszych wywodów, iż decyzją, o której mowa w art. 160 § 6 k.p.a., w niniejszej sprawie była decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 1 lutego 2008 r. W związku

z powyższym, skoro powód, co bezsporne, otrzymał odpis przedmiotowej decyzji w dniu 15 lutego 2008 r., to od tej chwili zaczął biec termin przedawnienia.

Stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Zgodnie z obowiązującym wówczas stanem prawnym z chwilą doręczenia powodowi decyzji stwierdzającej nieważność decyzji Prezydium Rady Narodowej m. W. – Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z dnia 30 kwietnia 1970 r. (art. 160 § 3 k.p.a.), otworzyła się jemu droga do administracyjnego dochodzenia odszkodowania, z której strona powodowa nie skorzystała. Mając na uwadze treść przywołanego przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. uznać należało, że nie doszło tym samym do przerwania biegu terminu przedawnienia określonego w art. 160 § 6 k.p.a., albowiem z wnioskiem o zawezwanie Skarbu Państwa – Wojewody Mazowieckiego P. M. i (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystąpili w dniu 28 lutego 2011 r., a zatem już po upływie terminu przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe rozważania i okoliczności niniejszej sprawy Sąd uznał, że niewątpliwie w niniejszej sprawie doszło do uchybienia trzyletniemu terminowi przedawnienia do wytoczenia powództwa o odszkodowanie liczonego od dnia doręczenia powodowi decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 1 lutego 2008 r.

Skład orzekający na potrzeby rozstrzygnięcia dokonał oceny faktu podniesienia przez pozwanego zarzutu przedawnienia pod kątem nadużycia prawa. W tym zakresie Sąd w pełni podziela utrwaloną już linię orzecznictwa Sądu Najwyższego, zgodnie z którą możliwe jest przyjęcie, iż podniesienie zarzutu przedawnienia jest nadużyciem prawa podmiotowego. Podkreśla się jednak zarówno w orzecznictwie, jak również w doktrynie, że Sąd tylko wyjątkowo może nie uwzględnić zarzutu upływu terminu przedawnienia roszczenia, jeżeli jego podniesienie przez pozwanego jest nadużyciem prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., sygn. akt II CKN 604/2000, OSNC 2002/3/32; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1993 r., sygn. akt III CZP 8/93, OSP 1993/12/244; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1999 r., sygn. akt II UKN44/99, OSNAPiUS 2000/21/798). Przy ocenie, czy zarzut przedawnienia stanowi nadużycie prawa uwzględniać należy wszystkie okoliczności konkretnego przypadku, zachodzące tak po stronie zobowiązanego, jak i po stronie poszkodowanego, a możliwość zastosowania art. 5 k.c. nie zawsze musi być wiązana z negatywną oceną zachowania osoby zobowiązanej do naprawienia szkody, przejawiającego się w utrudnieniu wcześniejszego dochodzenia roszczeń przez poszkodowanego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., sygn. akt IV CK 367/05, LEX nr 371507).

Rozważając, czy nie zachodzą okoliczności, o jakich mowa w dyspozycji art. 5 k.c., zgodnie z którym nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego; takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony, Sąd doszedł do przekonania, że nie można mówić w niniejszej sprawie o nadużyciu prawa podmiotowego przez pozwanego, nie zachodzą bowiem żadne wyjątkowe i szczególne uwarunkowania, które nakazywałyby uznać podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i mogące uzasadniać odstępstwo od regulacji zawartej w art. 117 § 2 k.c. Ustalony przez Sąd stan faktyczny w zakresie opóźnienia z wystąpieniem z niniejszym powództwem o odszkodowanie świadczy w sposób jednoznaczny o tym, iż w ocenie Sądu nie można przypisać zachowaniu pozwanego odpowiedzialności za skutek w postaci przedawnienia się roszczeń powoda, zaś sytuacja strony powodowej nie przemawia za uznaniem jej za nadzwyczajną i uniemożliwiającą wystąpienie do sądu.

Co prawda skoro kolizję wartości polegającej na pewności stosunków prawnych, chronionej instytucją przedawnienia, oraz wartości, jaką stanowi prawo poszkodowanego do uzyskania ochrony prawnej, można w wyjątkowych wypadkach rozwiązywać przy pomocy klauzuli zawartej w art. 5 k.c., to jednak zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie zostały wykazane okoliczności tak wyjątkowe i szczególne, by mogły uzasadniać zastosowanie art. 5 k.c. w obronie przez zarzutem przedawnienia roszczeń, których źródłem było zdarzenie sprzed ponad pięćdziesięciu lat.

Wszystkie wskazane wyżej okoliczności przemawiały zdaniem Sądu za uznaniem, iż podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia w przedmiotowej sprawie nie mogło zostać uznane za nadużycie prawa podmiotowego. Analiza niniejszej sprawy wskazywała w sposób niebudzący wątpliwości, iż do przedawnienia ewentualnych roszczeń doszło na skutek świadomie wybranej bezczynności powoda, a nie nagannego i nie zasługującego na aprobatę postępowania strony pozwanej.

Uwzględnienie zarzutu przedawnienia roszczeń strony powodowej miało ten skutek, iż zbędnym było odnoszenie się do wniosków i zarzutów wykraczających poza przedstawione wyżej kwestie. Tym samym powództwo podlegało oddaleniu bez badania pozostałych przesłanek odpowiedzialności pozwanego, mianowicie faktu wystąpienia szkody, jej wysokości oraz związku przyczynowego pomiędzy wadliwą prawnie decyzją administracyjną a szkodą. Z tych też względów Sąd oddalił w toku rozprawy w dniu 29 kwietnia 2014 r. pozostałe wnioski dowodowe zgłoszone przez stronę powodową uznając, że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione, a ich przeprowadzenie prowadziłoby jedynie do przewlekłości postępowania (art. 217 § 3 k.p.c.).

O kosztach procesu natomiast orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Sąd wprawdzie miał na uwadze szczególne okoliczności przedmiotowej sprawy, niemniej jednak (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, tym bardziej musiał liczyć się z ryzykiem wynikającym z prowadzenia postępowania w niniejszej sprawie. Strona powodowa zatem jako strona przegrywająca spór została zobowiązana do zwrotu pozwanemu Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...) poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wynikającej z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490) w wysokości 7.200 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w oparciu o wskazane przepisy orzekł jak w sentencji wyroku.